

Personen en instanties in de rechtszaal

Wie is wie?

De rechtspraak in ons land is een gecompliceerd geheel. Naast de verdachte en de rechter, zijn er een veel andere personen die iets te maken hebben met een rechtszaak. Wie zijn dit eigenlijk?

De gedaagde is degene die voor de rechter moet verschijnen. De rechtszaak draait om deze persoon. Hiernaast is de getuige ook erg belangrijk. Deze persoon heeft iets waargenomen dat van belang kan zijn voor het strafproces.

Getuige

Als een getuige een oproep krijgt om naar een zitting te komen, is deze verplicht aan die oproep gehoor te geven. Op niet verschijnen staat een straf. De rechter kan de getuige zelfs laten halen.

Voordat tijdens de zitting vragen aan een getuige worden gesteld, wordt deze beëdigd. Dit houdt in dat de getuige belooft de waarheid te zullen zeggen. Als hij dit niet doet, is hij schuldig aan meened. Een getuige heeft omtrent zijn getuigenis geen geheimhoudingsplicht.

Zwijgrecht

Er zijn een aantal gevallen waarin een getuige recht heeft om te zwijgen:

- Als de getuige naaste familie van de verdachte is.
- Als de getuige bang is dankzij zijn getuigenis zijn goede naam te schaden.
- Als de getuige middels zijn beroep geheimhoudingsplicht heeft.

Officier van justitie

De officier van justitie is de vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie en beslist of verdachten al dan niet worden vervolgd. Gebeurt dit, dan is zijn taak om een verdachte voor de rechter te brengen en een straf te eisen.

Hij en is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle strafrechtelijke vonnissen.

Rolrechter

De 'rol' is de agenda van een rechtbank. Hierop staan de zaken die op één dag worden behandeld. De rolrechter moet 'conclusies' in ontvangst nemen. Dat zijn schriftelijke stukken waarin de procureur namens zijn cliënt een standpunt inneemt. De cliënt is hierbij niet aanwezig.

Politierechter

Een politierechter is een alleen-sprekende rechter, die deel uitmaakt van de Arrondissementsrechtbank. Hij behandelt eenvoudige misdrijven. Zodra hij van mening is dat het geen eenvoudige zaak betreft, is hij vrij de zaak naar de meervoudige kamer van de Rechtbank door te verwijzen. Hij behandelt ook spoedeisende zaken waarbij snelrecht wordt toegepast (bijvoorbeeld het 'lik-op-stukbeleid' tegen relschoppende voetbalsupporters). De politierechter kan maximaal 6 maanden gevangenisstraf opleggen.

Rolrechter

De 'rol' is de agenda van een rechtbank. Hierop staan de zaken die op 1 dag worden behandeld. De rolrechter moet 'conclusies' in ontvangst nemen. Dat zijn schriftelijke stukken waarin de procureur namens zijn cliënt een standpunt inneemt. De cliënt is hierbij niet aanwezig.

Griffier

De griffier noteert op de zitting wat er wordt gezegd en gedaan. Mede op basis van zijn aantekeningen maakt de rechter het vonnis. Dit werk kan zowel door een jurist als een niet-jurist worden verricht. Een niet-jurist moet daartoe een speciale opleiding volgen. Tot zijn taak behoort ook het innen van de verschuldigde proceskosten.

Raad van State

De Raad van State is het oudste en belangrijkste adviescollege van de regering inzake alle wetgeving. De Raad van State behoort tot de Hoge Colleges van Staat en heeft 28 leden. De Koningin heeft het formele voorzitterschap maar de dagelijkse leiding berust bij de vice-voorzitter. Naast het adviseren inzake wetgeving heeft zij een belangrijke taak in het adviseren over bestuursgeschillen en rechtspreken in administratieve rechtspraak.

Raad voor de Kinderbescherming

Deze Raad heeft een belangrijke maatschappelijke taak ten behoeve van het kind. Zij houdt bijvoorbeeld toezicht op instellingen waar kinderen worden opgevoed, zoals kindertehuizen. In spoedeisende gevallen kan zij zelf tijdelijk de verzorging en opvoeding van kinderen op zich nemen.

Voorbeelden van gebieden waar de Raad voor de Kinderbescherming actief is:

- Opvoedende taken en verantwoordelijkheden van ouders of voogden (denk bijvoorbeeld aan ontheffing en ontzetting uit de ouderlijke macht).
- Strafrechtelijke vervolging van minderjarigen.
- Uitvoering van door de rechter bepaalde alimentatieregelingen.

Reclassering

Het werk van de reclasseringsinstellingen omvat in de ruimste zin hulp aan personen die met de justitie in aanraking zijn gekomen. Voorbeelden van hun werkzaamheden zijn: Rapportage over verdachten aan de rechtbank en begeleiding van delinquenten bij hun terugkeer in de maatschappij, nadat zij hun straf hebben uitgezeten.